ViP | Meer dan een kweker

5 oktober 2026

In het rivierengebied tussen Tiel en Arnhem ligt een van de belangrijkste laanboom centra van Nederland. Zo'n 170 kwekers zijn hier verenigd in Tree Centre Opheusden (TCO), een organisatie die zich inzet voor de belangen van de sector: van scholing en ruimtelijke ordening tot onderzoek, innovatie, belangenbehartiging en handelsbevordering. Sinds de overname van AgroBuren is Van Iperen partner van TCO. Adviseur Tom van der Gaarden, zelf voormalig boomkweker uit Opheusden, geeft de samenwerking handen en voeten.

Björn Kohlmann is vaktechnisch adviseur van TCO en ondersteunt het dagelijks bestuur. Hij kent de sector door en door. "Ik ben opgegroeid in Brabant. Onze achterbuurman was boomkweker en dat vond ik veel leuker dan het pluimvee en rundvee thuis. Na een tijd bij een grote laanboomkwekerij te hebben gewerkt, ben ik voor mezelf begonnen als adviseur. TCO was mijn eerste opdrachtgever." TCO ontstond in 2015 uit een fusie van drie kleinere organisaties, die zich bezighielden met belangenbehartiging, handel en innovatie binnen de laanboomteelt. De vereniging telt inmiddels 170 leden, op een totaal van zo'n 180 boomkwekers in de gemeenten Buren, Neder Betuwe en Overbetuwe. "De eerste jaren lag de focus op het vormgeven van de fusie", zegt Björn. "Inmiddels zijn we gegroeid en professioneler geworden. We hebben werkgroepen voor scholing, ruimtelijke ontwikkeling, onderzoek en innovatie, promotie en handel."

Het Laanboomhuis

Een zichtbaar resultaat is het Laanboomhuis in Opheusden: een eigen schoolgebouw dat is geïnspireerd op de boomteeltschuren in de regio. De opening viel samen met het begin van corona, waardoor de eerste twee jaar moeizaam verliepen. Inmiddels is het gebouw het kloppend hart van de sector in de regio. Elke woensdag volgen zo'n vijftig jongeren hier hun opleiding: een traject van werken en leren waarbij ze de rest van de week op een kwekerij actief zijn. Die opleiding is drie jaar geleden opnieuw vormgegeven. Björn: "Voorheen was het een vrij traditionele, plantaardige opleiding met weinig praktijk. We hebben de theorie zoveel mogelijk teruggebracht. Ze gaan de tuin in voor opper vlakteberekeningen, het afmeten van gewasbeschermingsmiddelen en meststofverhoudingen. Deze jongeren zijn het liefst buiten en aan het werk. Hoe meer we ze naar de praktijk brengen, hoe beter de kennisoverdracht." Een dertigtal vrijwilligers uit de sector helpt mee in de schooltuin, waar bomen worden gekweekt die na drie jaar worden geveild. De opbrengst

gaat terug naar de tuin en de opleiding. De opleiding is ontstaan vanuit de sector zelf, opgezet en gedragen door kwekers die zien dat de instroom van jonge vakmensen essentieel is voor het voortbestaan van de laanboomteelt. Björn: “Juist omdat het initiatief van onderop komt, is het levensvatbaar.”

Niet alleen nemen, ook geven

Van Iperen werd partner van TCO na de overname van AgroBuren op 1 januari van dit jaar. Tom van der Gaarden, adviseur boomkwekerij bij Van Iperen, was de drijvende kracht achter het partnerschap. “Je moet niet alleen nemen in de sector, je moet ook willen geven”, zegt Tom. “Niet om daar zelf beter van te worden, maar omdat we samen strijden voor het belang van de laanboomteelt.”

Björn herkent die waarde. “We zijn op zoek naar partners die iets met de sector hebben. Leden kunnen alleen kwekers zijn, dat is statutair vastgelegd. Maar toeleveranciers die willen bijdragen, kunnen wel partner worden.” Het partnerschap krijgt op verschillende manieren vorm. Van Iperen deelt kennis door bijeenkom sten voor de gewasbeschermingslicentie te organiseren, waar TCO en Van Iperen meteen de resultaten van hun gezamenlijke project over perceelemissie presenteren. Björn: “In een nieuwsbrief lezen kwekers niet altijd alles. Bij zo’n bijeenkomst hebben ze er de tijd voor.” Daarnaast adviseert Van Iperen over de juiste inzet van meststoffen en gewasbescherming in de schooltuin. En Tom draagt als vrijwilliger bij in de schooltuin, door presentaties te verzorgen op verenigingsavonden en incidenteel voor de groep leerlingen te staan.

Druk op de sector

De laanboomteelt kent stevige uitdagingen. De regio ligt op een smal stuk rivierenland waar de druk op de grond groot is: woningbouw, industrie, energievoorzieningen en kwekers die hun percelen willen behouden. “Gemeenten moeten alle belangen afwegen”, zegt Björn. “Voorheen hadden we minder last van elkaar, nu begint het te knellen.”

Daarbovenop komt de discussie rond gewasbescherming. In de buurt van Natura 2000-gebieden worden stoffen gedetecteerd die ook in de boomteelt voorkomen. De gevolgen zijn direct voelbaar: kwekers in die gebieden krijgen geen vergunningen meer en moeten snel chemievrij telen. Tom plaatst dat in perspectief: “De meetmethoden zijn enorm gevoelig geworden. De vraag is of de gemeten hoeveelheden ook schadelijk zijn. Toch nemen beide partijen de zorgen serieus. Björn: “Wij zetten middelen in om een ziekte of plaag te bestrijden, niet om de biodiversiteit te

schaden. Maar als we onze emissies niet onder controle krijgen, verliezen we ons bestaansrecht als sector.” Juist daar kan Van Iperen helpen, met advies over weerbaar telen en biologische middelen waarmee kwekers met minder emissie hetzelfde resultaat halen. TCO probeert de kwekers daarin mee te nemen via nieuwsbrieven, bijeenkomsten en gesprek ken met overheden en maatschappelijke organisaties. “Daar kun je elkaar in veel dingen vinden. Samenwerken loont. Daar zijn we als sector nog niet aan gewend. Het is toch vaak: ik ben baas op mijn eigen grond. Maar als we elkaar vinden, staan we sterker.” Tom vat samen wat hem drijft: “Het gaat om het gezamenlijk belang van de laanboomteelt. Hier in deze regio, in deze sector ligt mijn hart. Daarom investeren we als Van Iperen graag in een organisatie als TCO. De sector heeft die sterke belangenvereniging nodig. Anders houdt het voor de telers op.”

Man van de praktijk

Tom van der Gaarden (47) werkt al vanaf zijn 12e jaar in de boomkwekerij. In zijn jonge jaren hielp hij in zijn vrije tijd al mee. Zodra hij op zijn 17e van school kwam, ging hij fulltime aan de slag in het vak. Na 25 jaar in de sector solliciteerde hij bij AgroBuren en maakte hij de overstap naar de advieskant. “Ik heb alles in de praktijk geleerd. Kwekers kennen mijn achtergrond en ik ken de sector en de mensen. Juist daardoor kun je theorie op een begrijpelijke en praktische manier overbrengen.” Bij Van Iperen blijft Tom zijn kennis verder ontwikkelen, met speciale aandacht voor innovatieve en toekomstbestendige gewasbeschermingsmiddelen en teelt oplossingen.

De meest recente versie van dit bericht vindt u op https://www.iperen.com/kennis-nieuws/fruitteelt/meer-dan-een-kweker/.